

Fodring af drægtige søer med fokus på huld og vægtudvikling

Thomas Sønderby Bruun, chefkonsulent, Ernæring & Fodring

Danvet Årsmøde, Pejsegården Brædstrup
4. marts 2022

STØTTET AF
Svineafgiftsfonden

SEGES
INNOVATION

Indlæggets konklusioner

- Glem den gamle anbefaling om 16-19 mm rygspæk ved faring
- 14-17 mm rygspæk ved faring er nyeste anbefaling
- Ny inddeling i huld ved fravænning
 - Mager: <12 mm
 - Normal: 12-14 mm
 - Fed: >14 mm
- Undgå højproteinblandinger til drægtige gylte og søer
 - Spar 6-12 kg muskeltilvækst pr. drægtighed



Del I: Fokus på huld

Foto: Farmen

SEGES
INNOVATION



Nye resultater fra SEGES Innovation

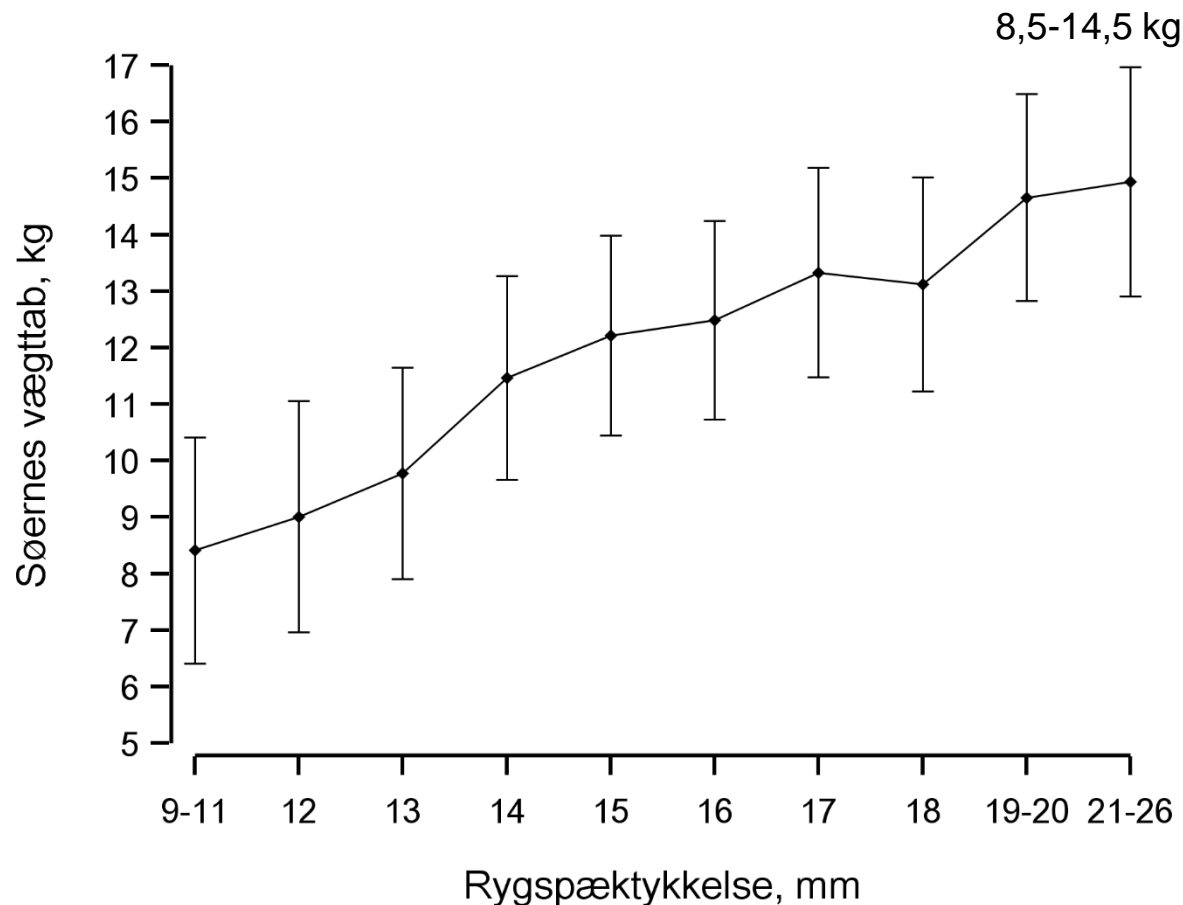
Tværgående dataanalyse omkring rygspæktykkelse ved faring



- Tværgående dataanalyse baseret på 8 afprøvninger – gennemført fra 2015 til 2021
- Opnå generel indsigt i, hvordan søerne har ydet når de havde en specifik rygspæktykkelse ved faring
- Data fra 3.900 søer og kuld
 - 1.-5. kuldssøer
 - Enten kuldudjævnet til 12 (få) eller 14 grise (de fleste)

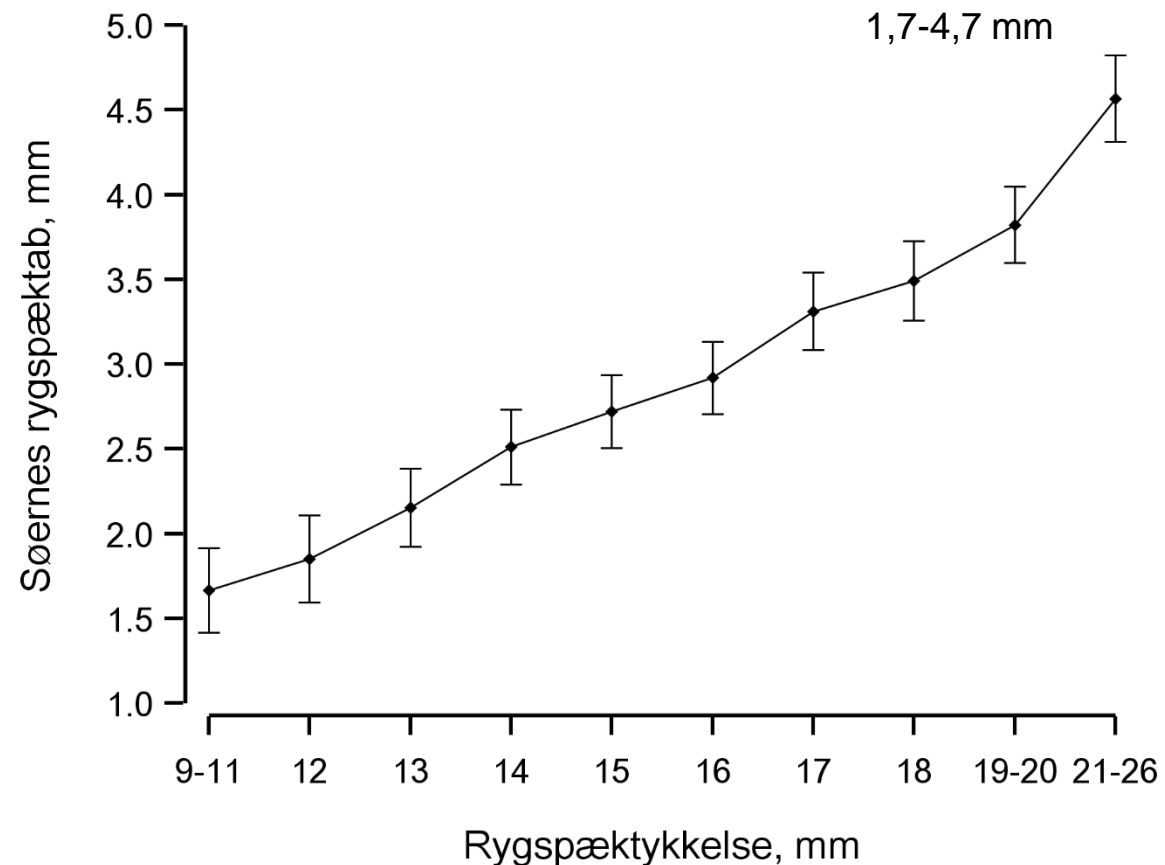
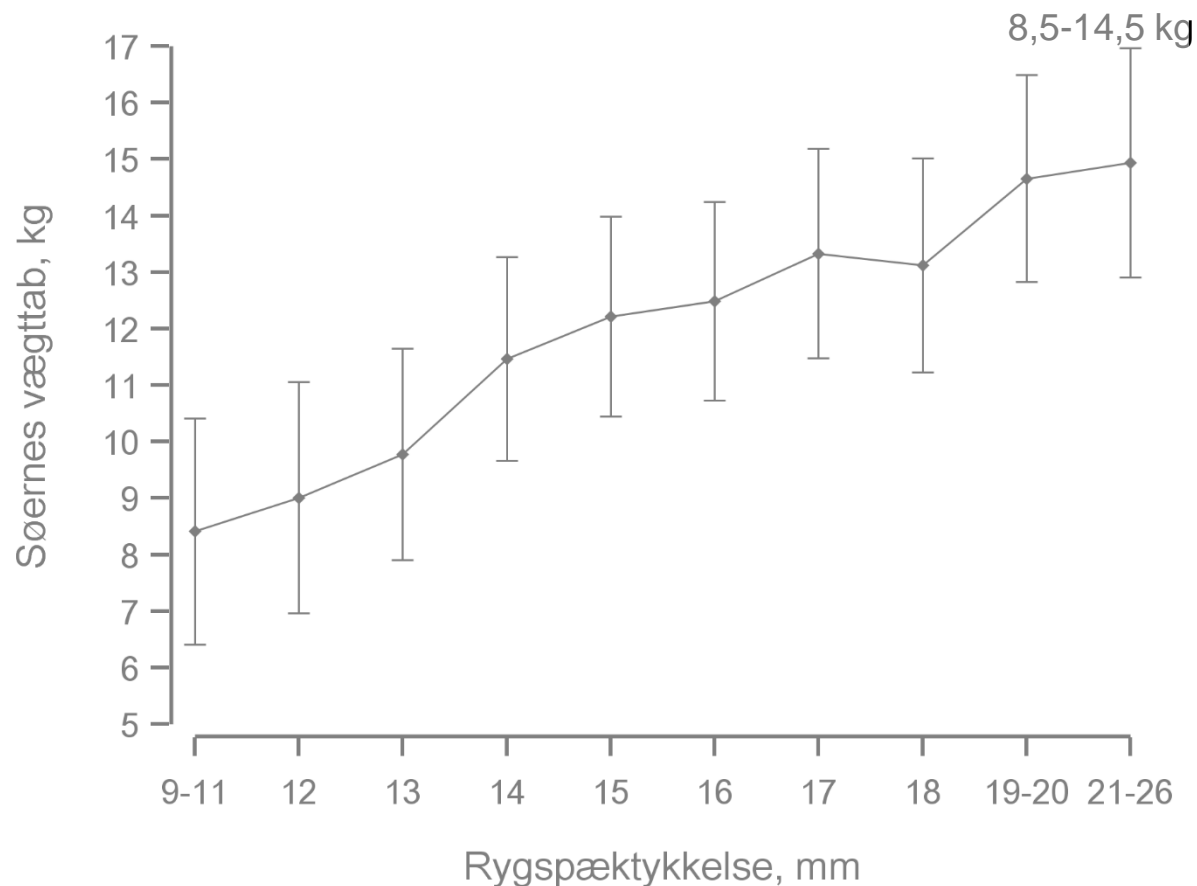
Søernes vægttab og rygspæktab i diegivningsperioden

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



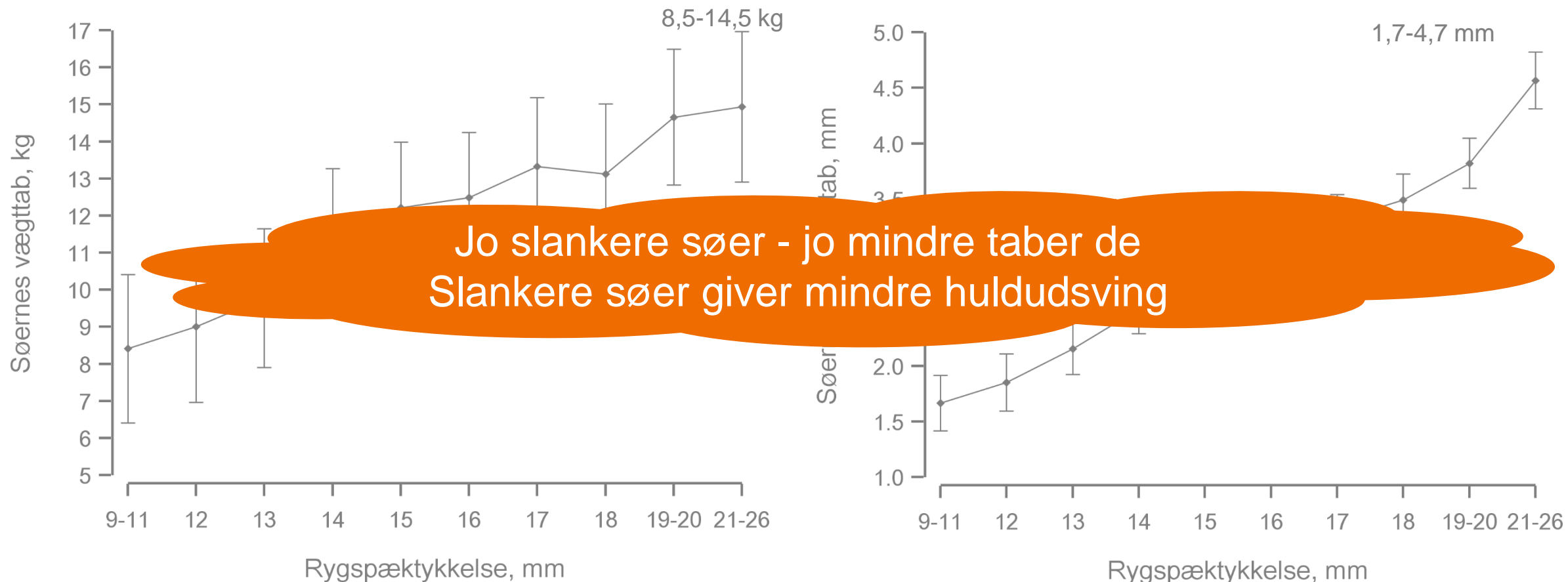
Søernes vægttab og rygspæktab i diegivningsperioden

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



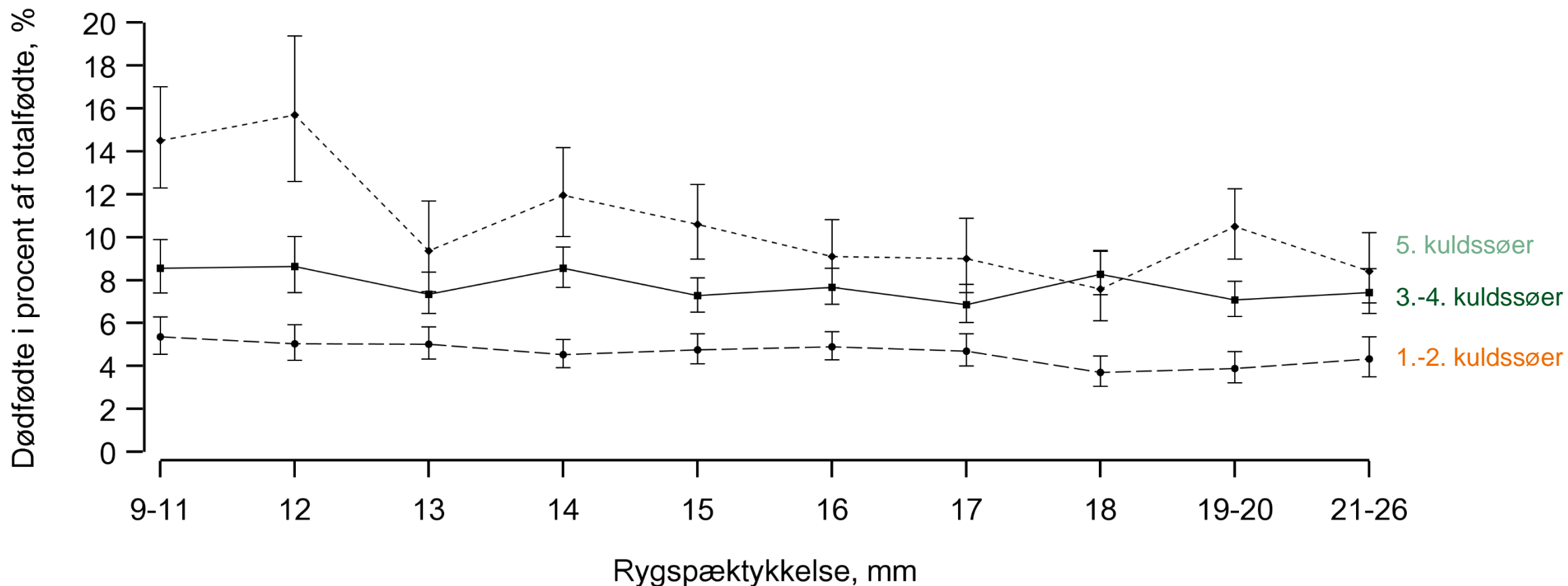
Søernes vægttab og rygspæktab i diegivningsperioden

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



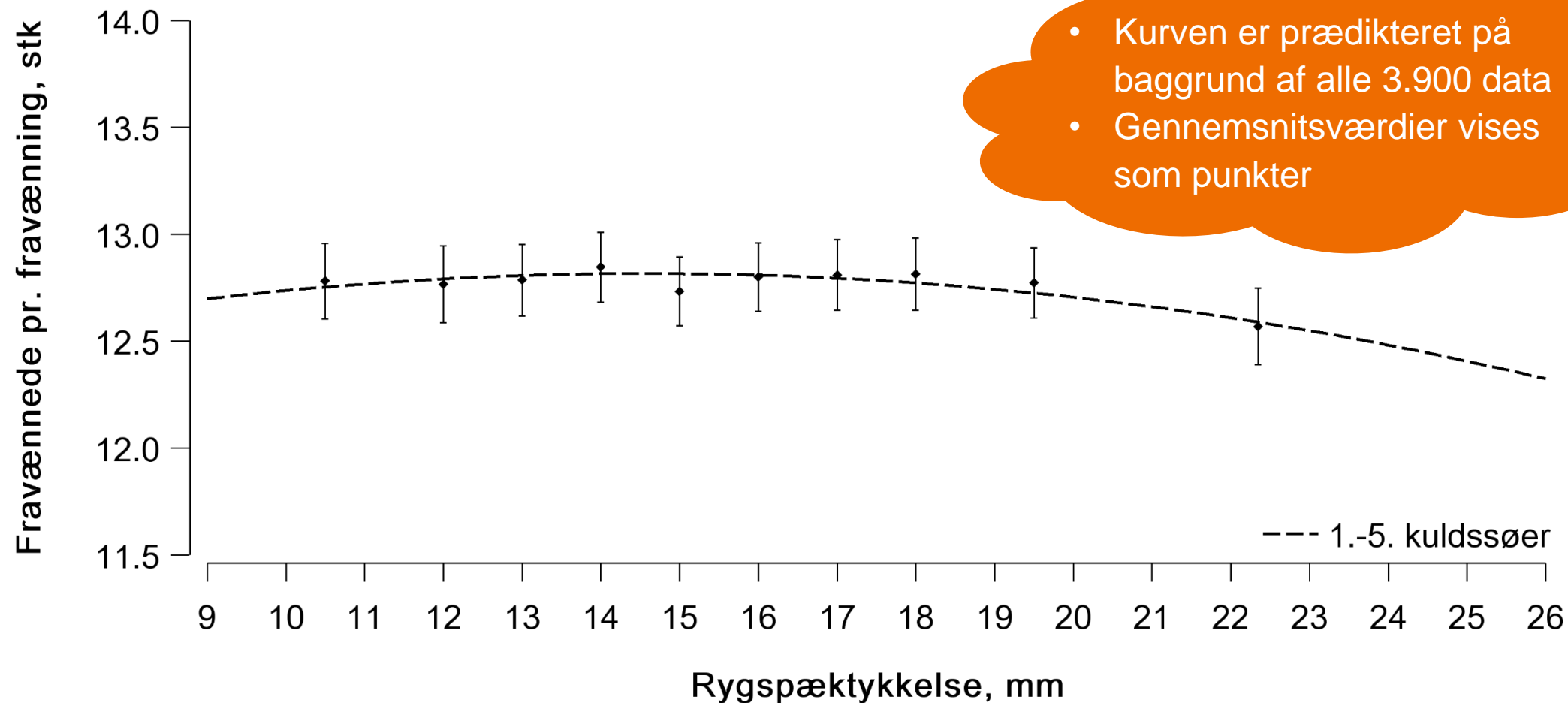
Dødfødte grise

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



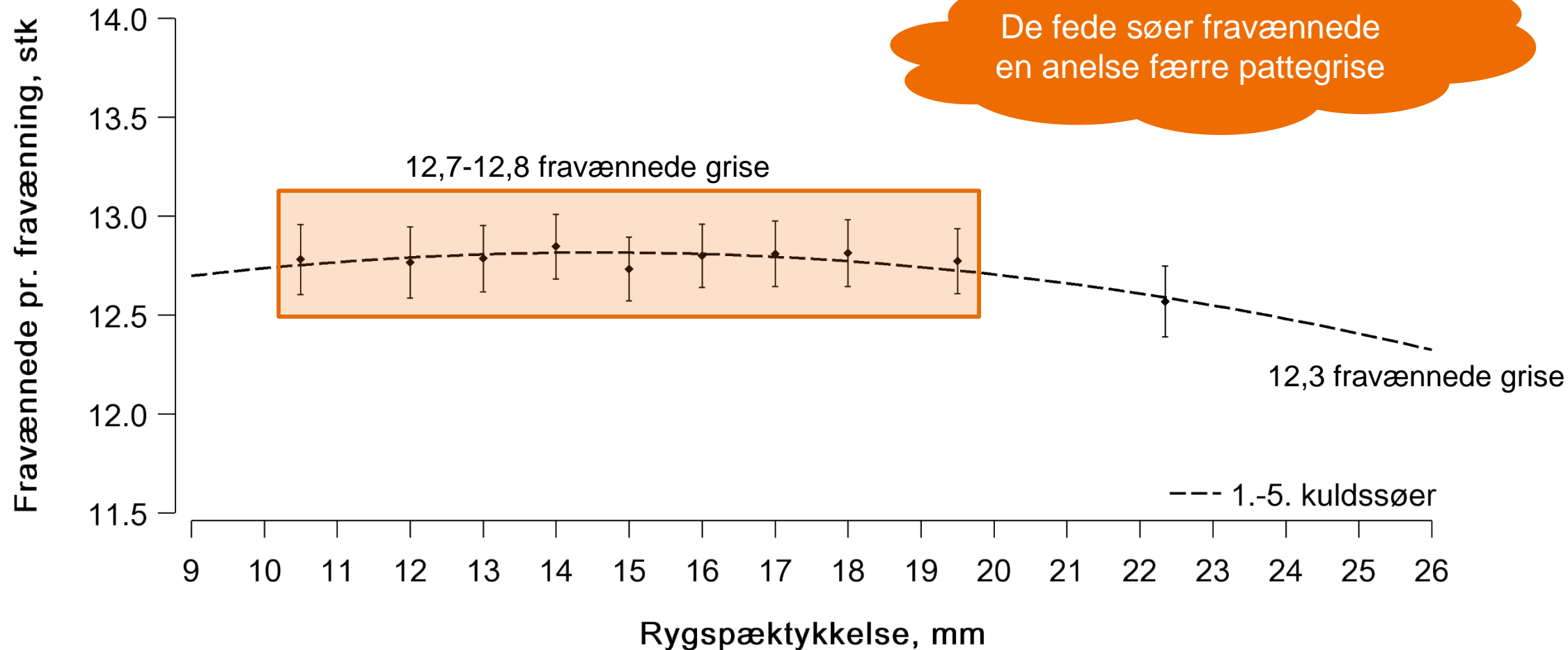
Fravænnede grise pr. fravænning

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



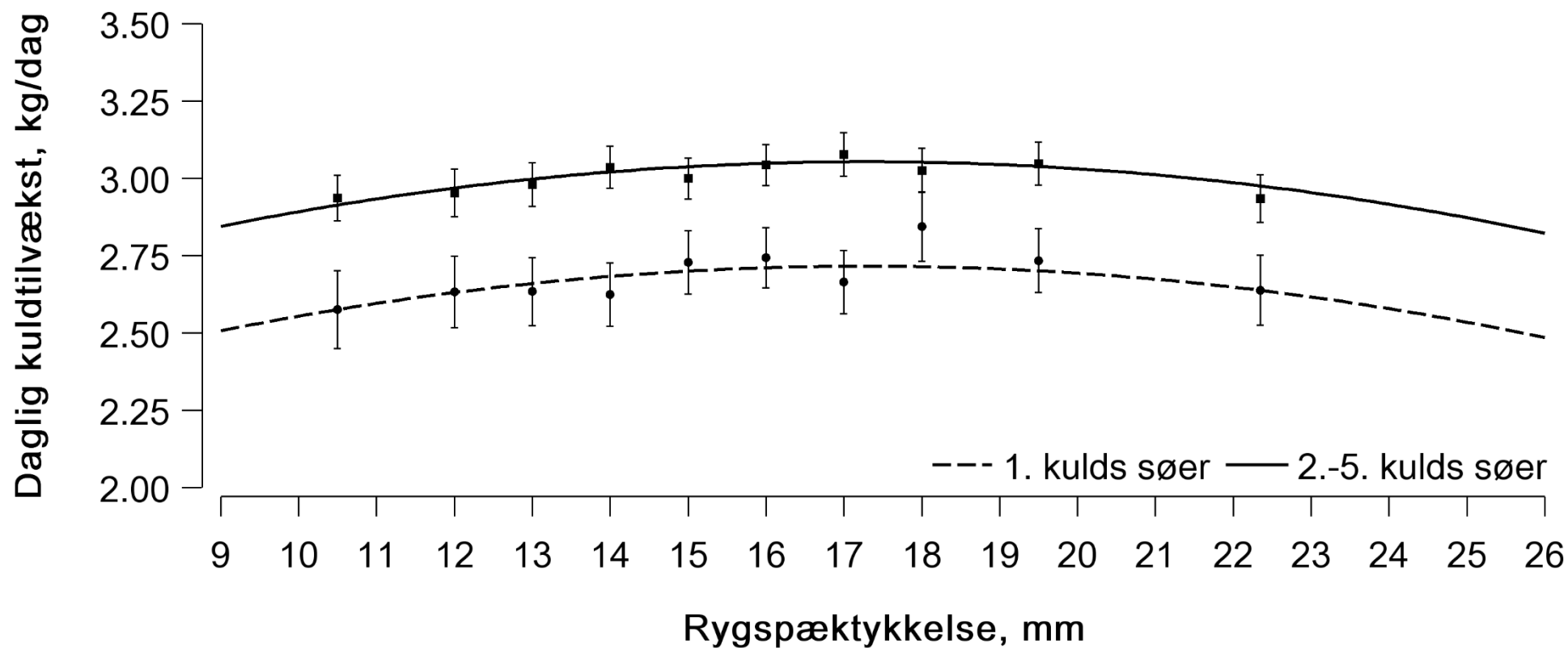
Fravænnede grise pr. fravænning

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



Gennemsnitlig daglig kuldtilvækst

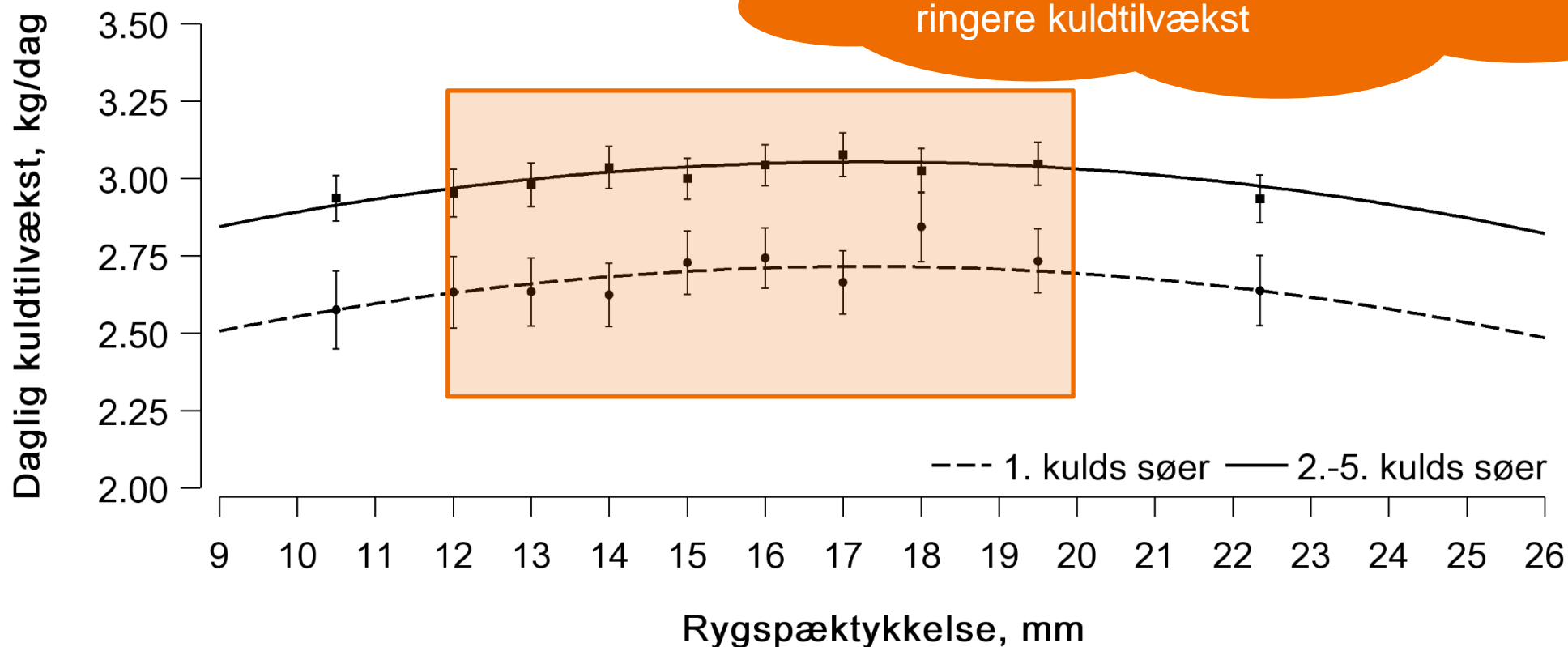
Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



Gennemsnitlig daglig kuldtilvækst

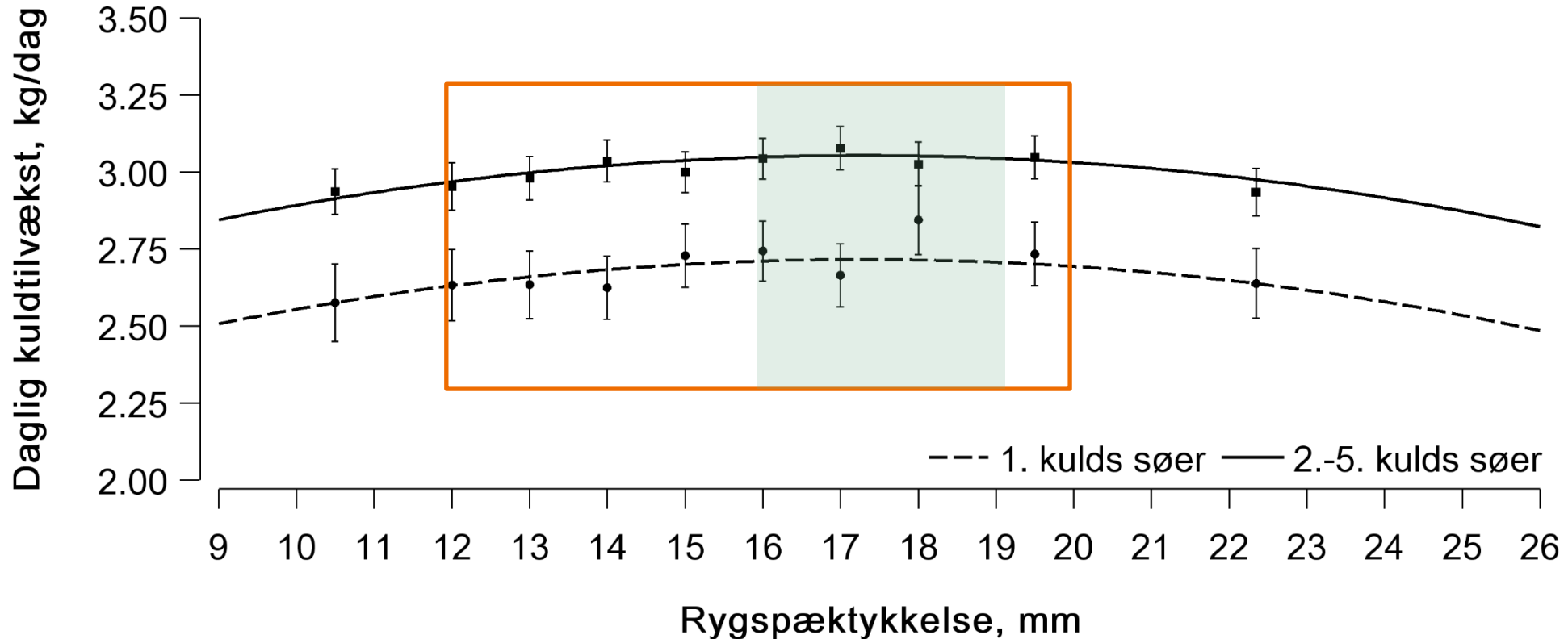
Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring

- Fra 12-20 mm lå kuldtilvæksten på 2,6 og 3,0 kg for hhv. 1. og 2.-5. kuldssøer
- Magre og fede søer havde en anelse ringere kuldtilvækst



Gennemsnitlig daglig kuldtilvækst

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring



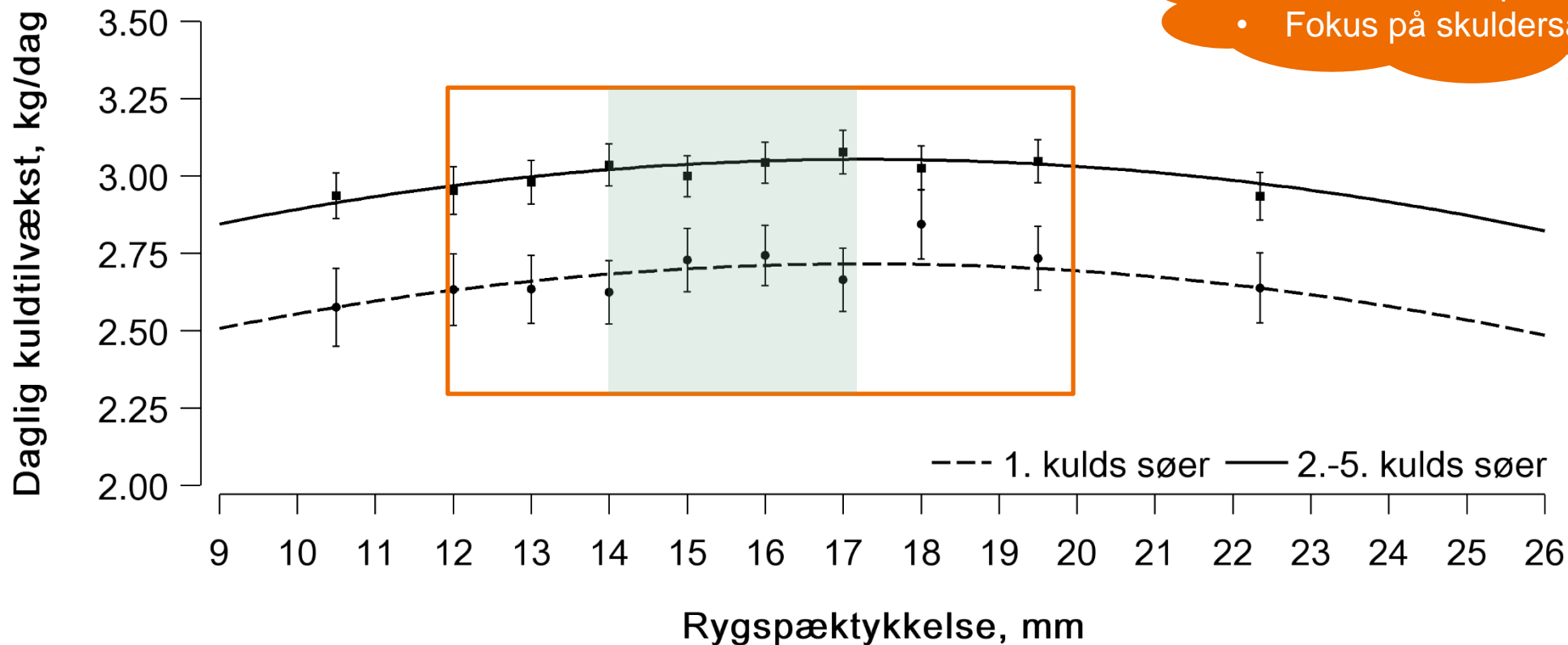
Gl. anbefaling



Gennemsnitlig daglig kuldtilvækst

Set i forhold til søernes rygspæktykkelse efter faring

- Produktivitet uændret
- Foderkroner sparet
- Fokus på skuldarsår



Gl. anbefaling
Ny anbefaling



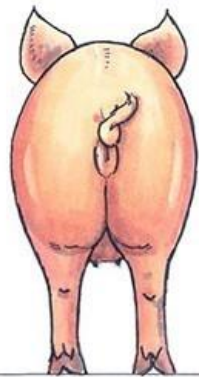
Det nye og øvelsen fremover på staldgangen

Nye kriterier for inddeling af søer på foderkurver ved fravænning

Tidligere huldinddeling ved fravænning



Mager
< 13 mm



Middel
13-16 mm



Fed
> 16 mm



Ny huldinddeling ved fravænning



Mager
< 12 mm



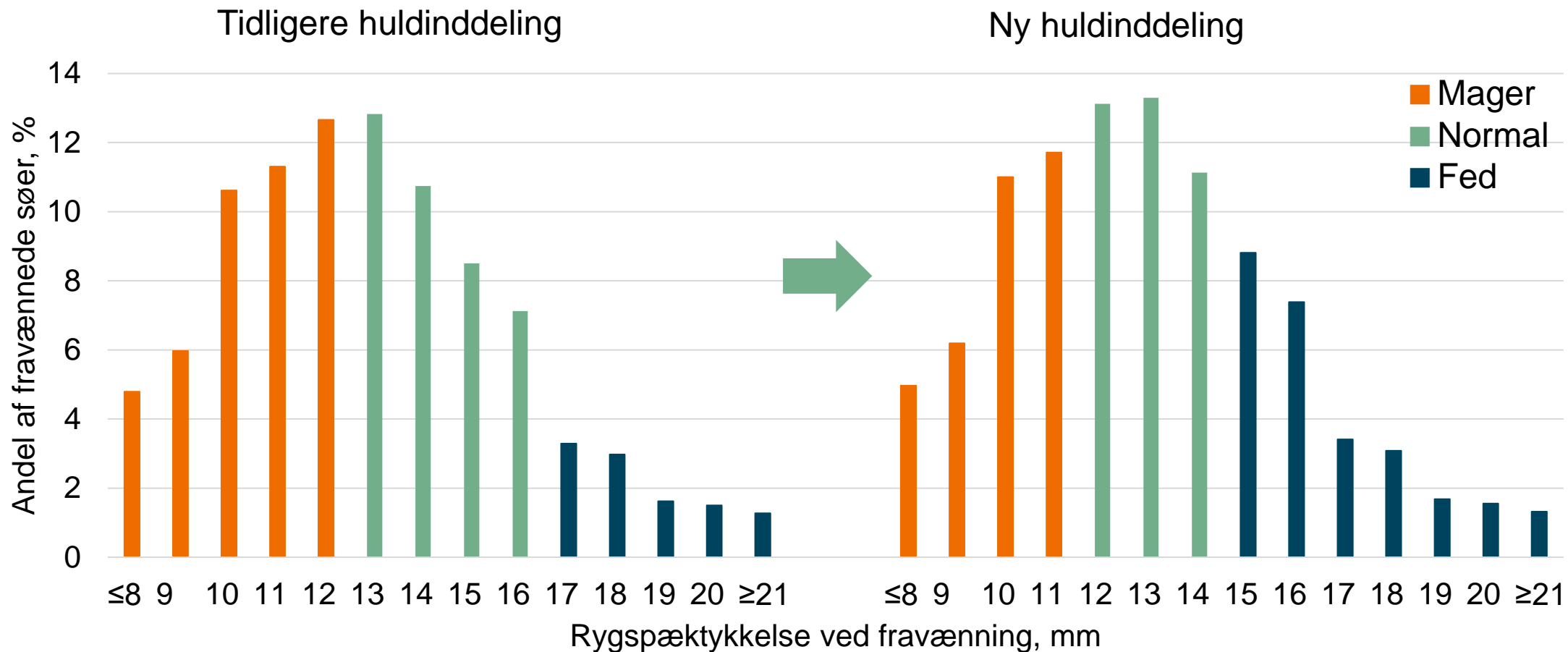
Middel
12-14 mm



Fed
> 14 mm

Huldinddeling af søer ved fravænning

Her ses effekten af den nye anbefaling baseret på 3.900 søer



Forventet besparelse på ~50-100 FEso pr. årssø

Hvorfor reagerer to søer ikke ens på den samme mængde foder?



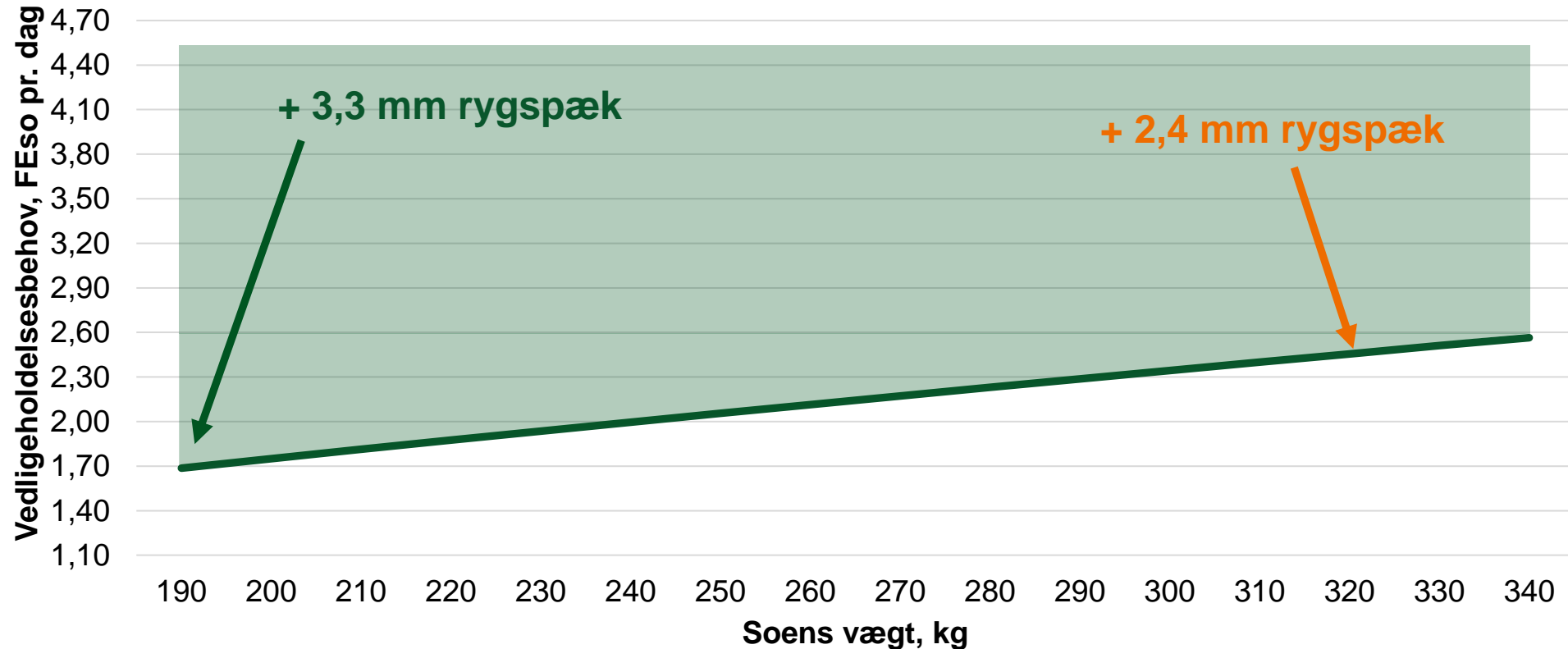
Vedligeholdelsesbehov \approx tomgang
En vis mængde diesel kræves –
afhængig af bilens størrelse



Ydelse (tilvækst, rygspæk,
fostervækst, mælkeproduktion)
fås fra foder ud over vedligehold

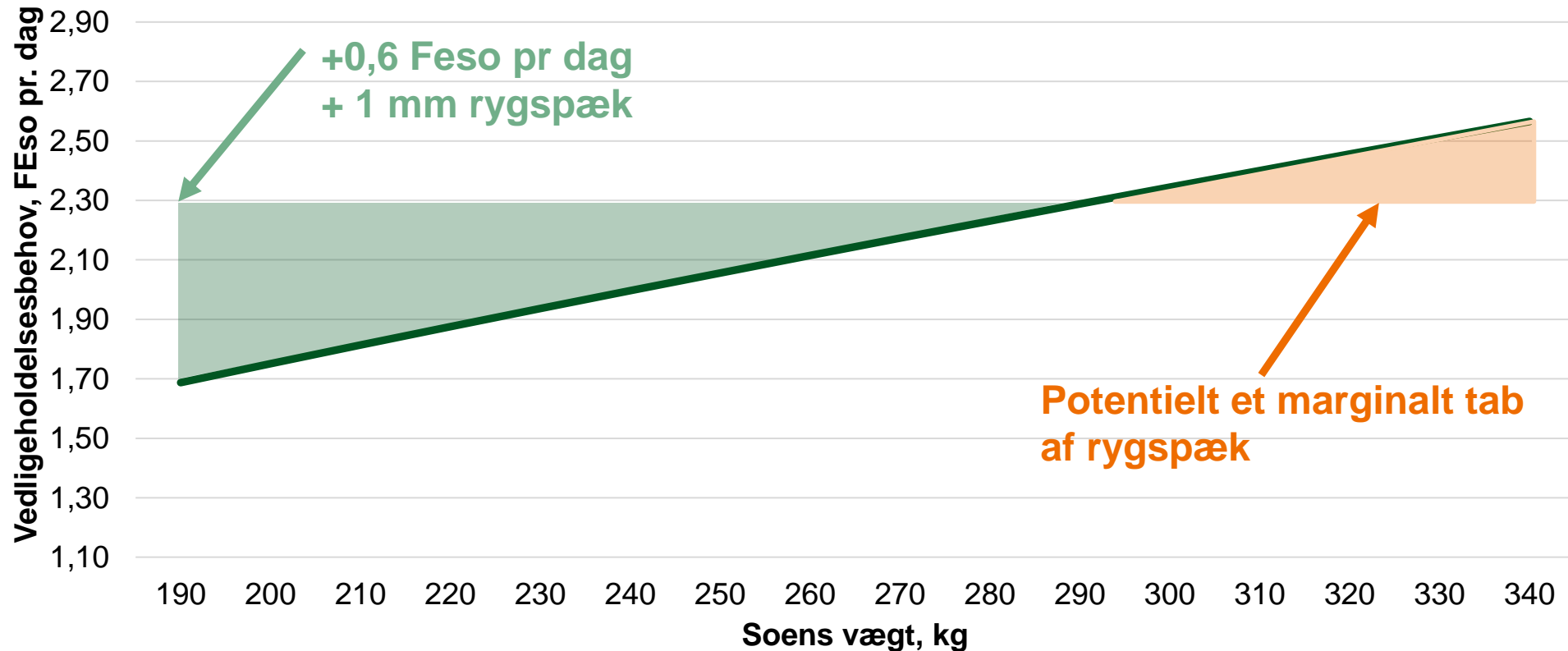
Hvad får soen ud af 4,5 FEso pr. dag (dag 0-30)

Stærkt afhængigt af soens vægt og dermed også alder



Hvad får soen ud af 2,3 FEso pr. dag (dag 30-84)

Stærkt afhængigt af soens vægt og dermed også alder



Foderkurver i drægtighedsstalden

Effekter på reetablering af huld

Rygspæk ved fravænning	Mager <12 mm	Middel 12-14 mm	Fed > 14 mm
FEso pr. dag, dag 0-30	4,5 (+ 3 mm)	3,0 (+ 1 mm)	2,5 (+ 0,3 mm)

Bonus-info: Det koster ca. 20-25 FEso ud over vedligehold at reetablere 1 mm rygspæk (resultater fra Peter Theils forskergruppe, AU)

Foderkurver i drægtighedsstalden

Effekter på reetablering af huld

Rygspæk ved fravænning	Mager <12 mm	Middel 12-14 mm	Fed > 14 mm
FEso pr. dag, dag 0-30	4,5 (+ 3 mm)	3,0 (+ 1 mm)	2,5 (+ 0,3 mm)
FEso pr. dag, dag 30-84	2,3 (+ 1 mm)*	2,3 (+ 1 mm)	2,3 (+ 0 mm)

* Givet, at søerne er tilbage på middel huld, ellers 3,5 FE pr. dag

Foderkurver i drægtighedsstalden

Effekter på reetablering af huld

Rygspæk ved fravænning	Mager <12 mm	Middel 12-14 mm	Fed > 14 mm
FEso pr. dag, dag 0-30	4,5 (+ 3 mm)	3,0 (+ 1 mm)	2,5 (+ 0,3 mm)
FEso pr. dag, dag 30-84	2,3 (+ 1 mm)*	2,3 (+ 1 mm)	2,3 (+ 0 mm)
FEso pr. dag, dag 84-faring	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)

Bonus-info: Det koster ca. 20-25 FEso ud over vedligehold at reetablere 1 mm rygspæk (resultater fra Peter Theils forskergruppe, AU)

Foderkurver i drægtighedsstalden

Samlet effekt på reetablering af huld

Rygspæk ved fravænning	Mager <12 mm	Middel 12-14 mm	Fed > 14 mm
FEso pr. dag, dag 0-30	4,5 (+ 3 mm)	3,0 (+ 1 mm)	2,5 (+ 0,3 mm)
FEso pr. dag, dag 30-84	2,3 (+ 1 mm)*	2,3 (+ 1 mm)	2,3 (+ 0 mm)
FEso pr. dag, dag 84-faring	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)	3,5 (+ 0,6 mm)
Reetableret rygspæk, i alt	~4,5-5 mm	~2,5-3 mm	~0,5-1 mm

Bonus-info: Det koster ca. 20-25 FEso ud over vedligehold at reetablere 1 mm rygspæk (resultater fra Peter Theils forskergruppe, AU)

Implementering af optimal fodermanagement kræver indsigt

Forskellige staldsystemer kræver individuelle løsninger



Løbe-kontrolstald med 1 boks pr. so

Opboksning første 30 dage tilladt i stalde bygget før 2015

Individuel reetablering af huld (tørfodring)

Reetablering af huld pr. ventil (vådfodring)



Gulvfodring/vådfodring i langkrybbe

Antal stier pr. hold er afgørende for sortering

De fede/snu søer er største udfordring ⇒ strategi for håndtering



En ædeboks pr. so/Opti-stier

+/- Individuel reetablering af huld (tørfoder)

+/- Reetablering af huld pr. ventil (vådfoder)

Manuel målrettet indsats ved opboksning under fodring (begge)



ESF

Valgfrit antal foderkurver

Mulighed for at skifte kurve for den enkelte so



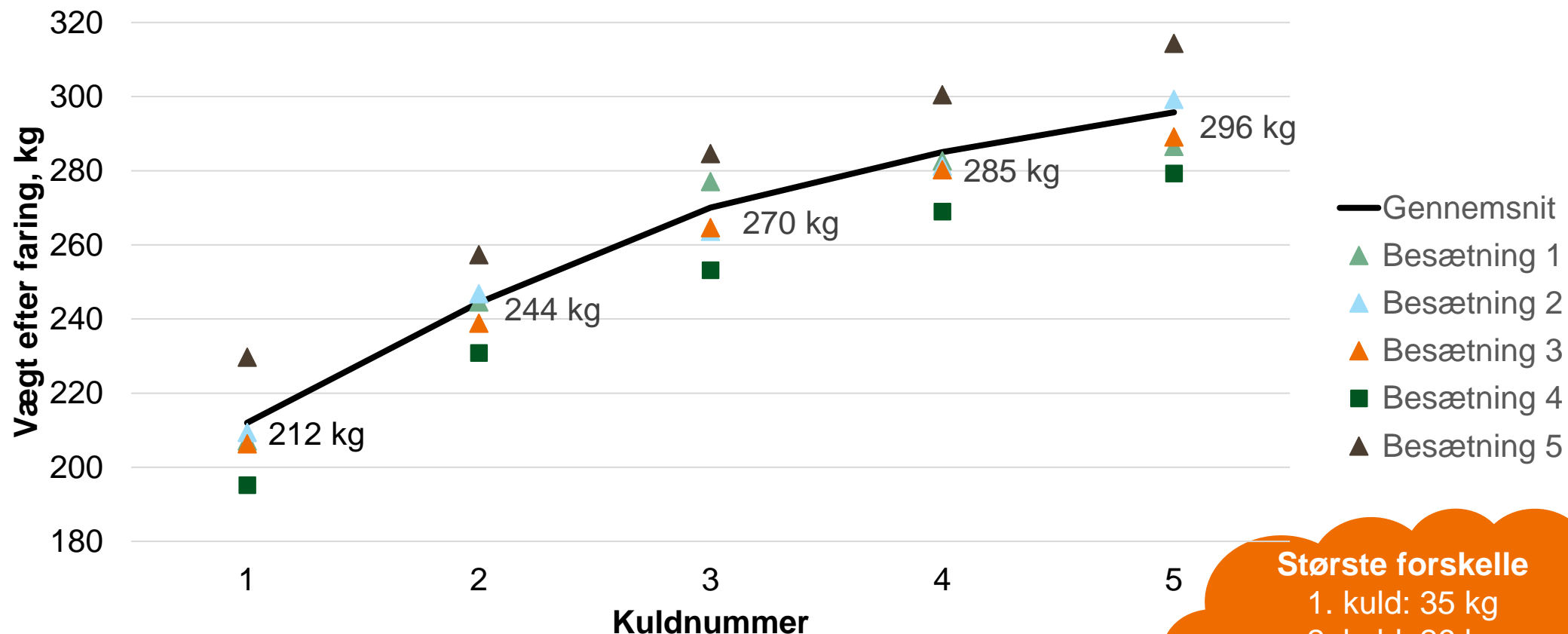
Del II: Fokus på søernes vægtudvikling

Foto: Rasmus Bendix, Bendix Production

SEGES
INNOVATION

Vægtudvikling fra første til femte faring

Poltenes vægt ved løbning og gyltens vægt ved faring er afgørende

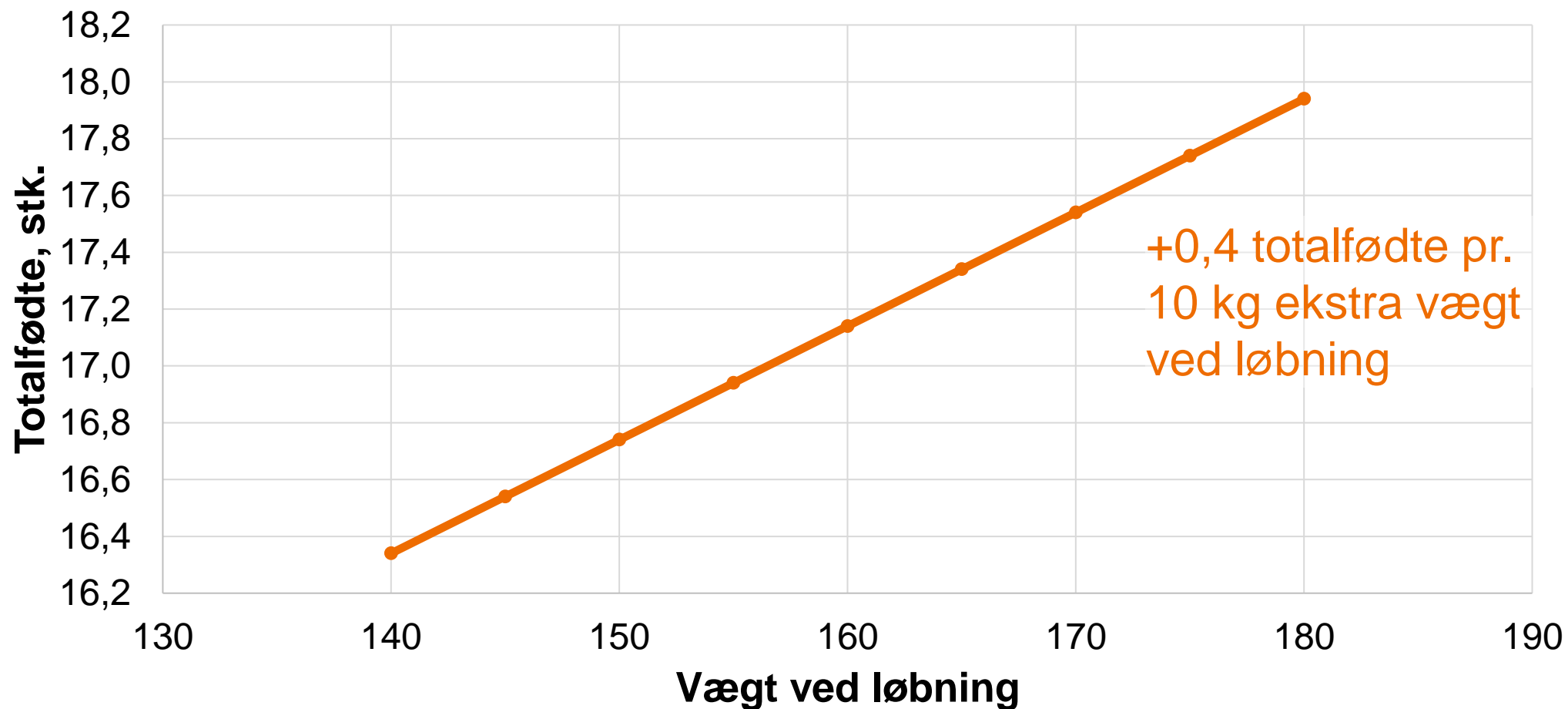


Største forskelle

- 1. kuld: 35 kg
- 2. kuld: 26 kg
- 3. kuld: 32 kg
- 4. kuld: 31 kg
- 5. kuld: 35 kg

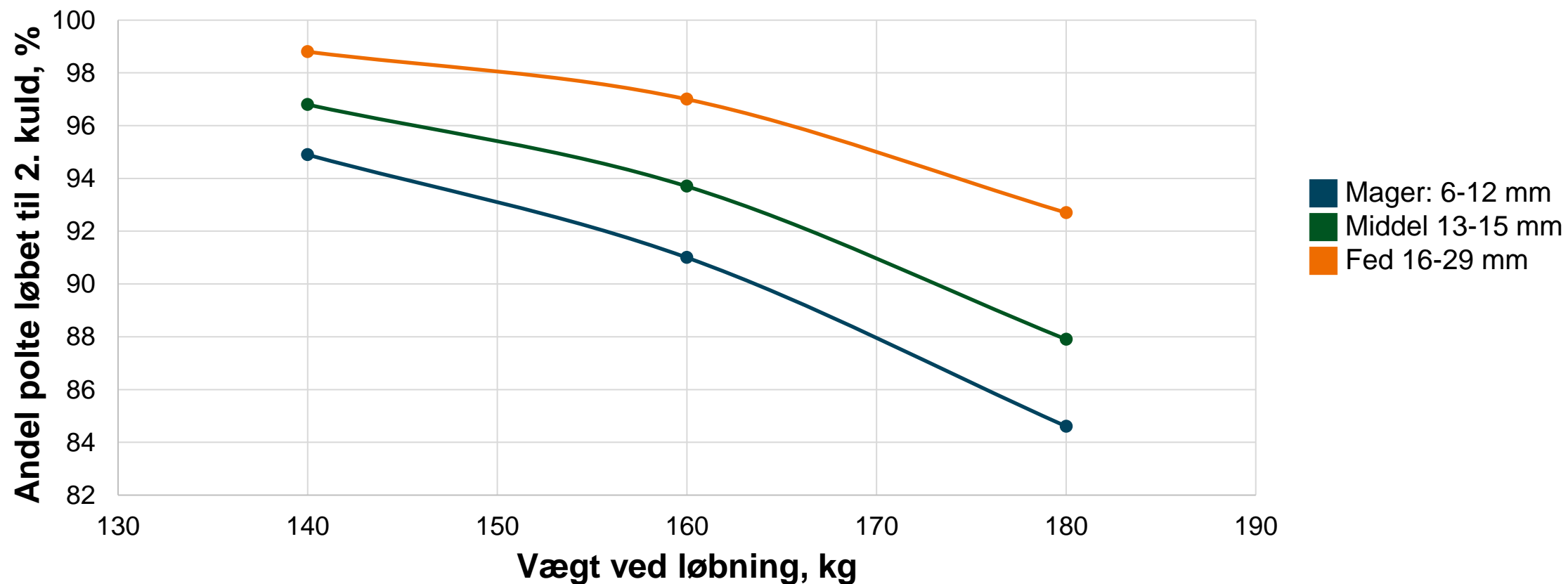
Poltene er fundamentet for vægtudviklingen

Jagten på høj kuldstørrelse i første kuld må ikke tage overhånd



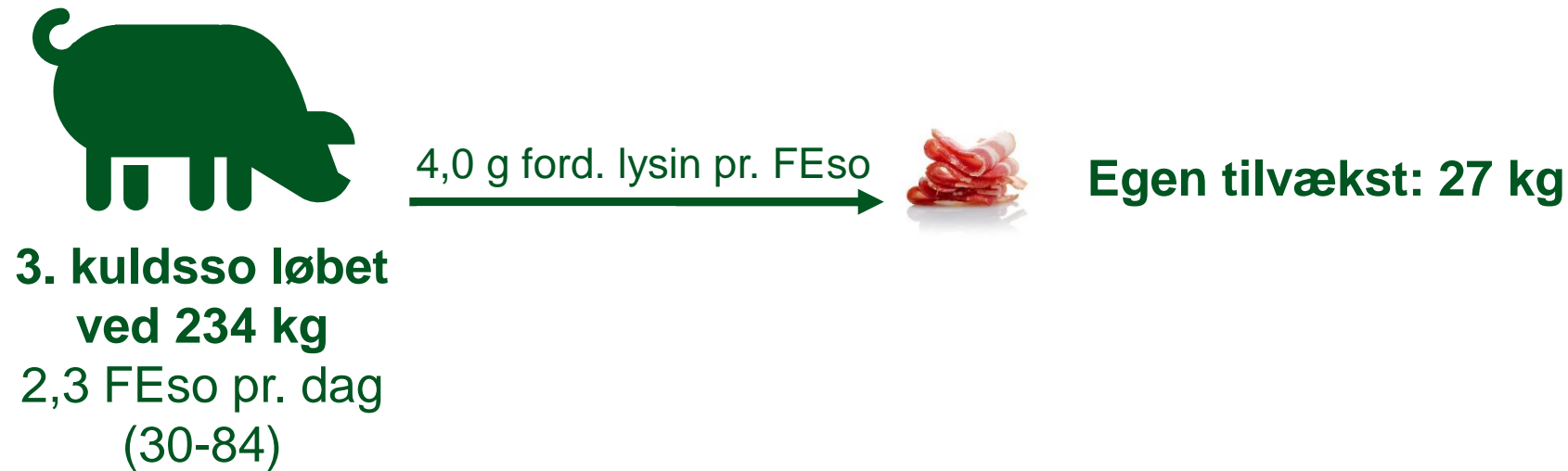
Poltene er fundamentet for vægtudviklingen

Et kig på sammenhæng mellem vægt ved løbning og "holdbarhed"



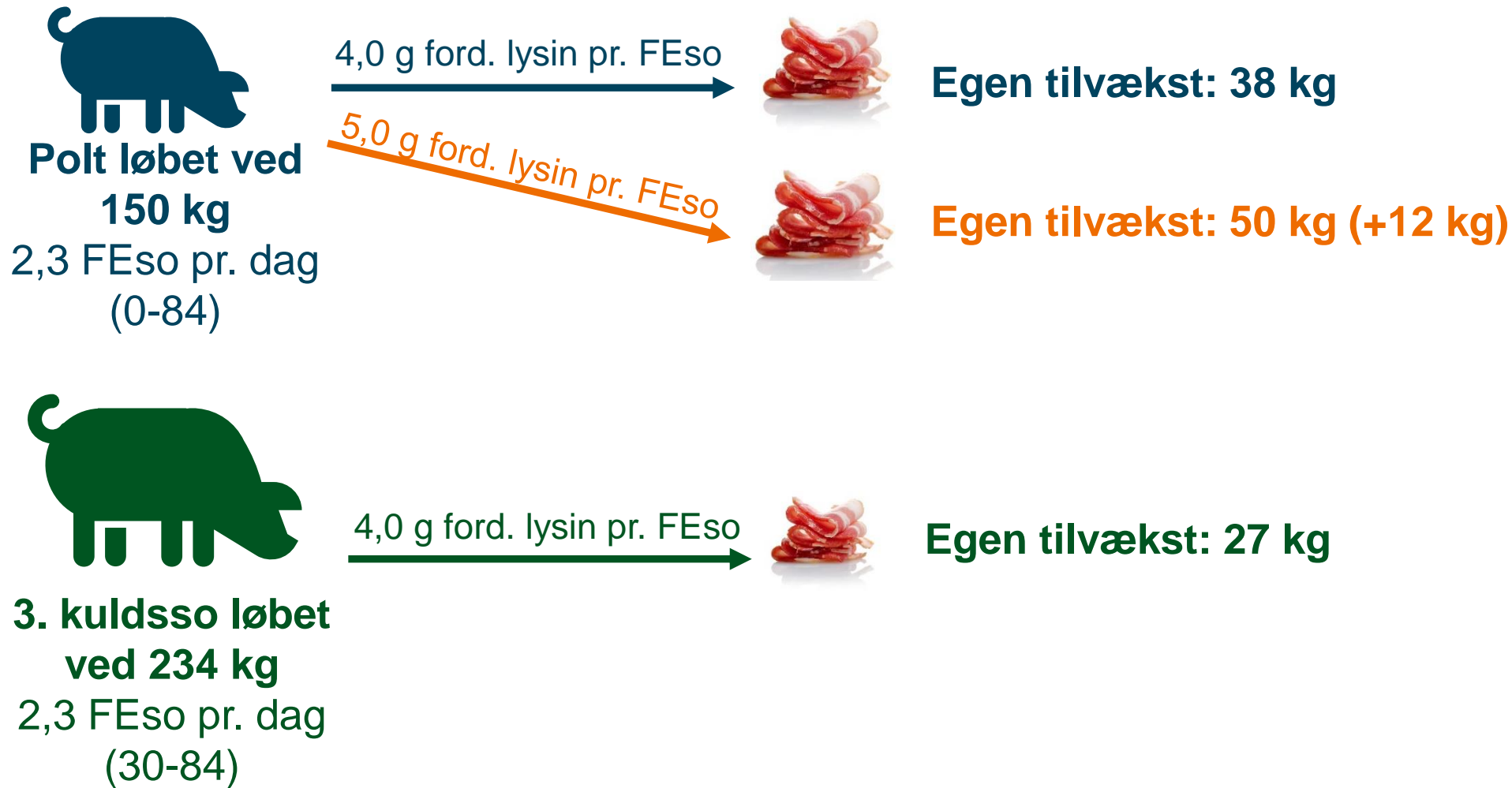
Fokus på vægtudvikling under drægtigheden

Konsekvens af foderets lysin- og proteinindhold



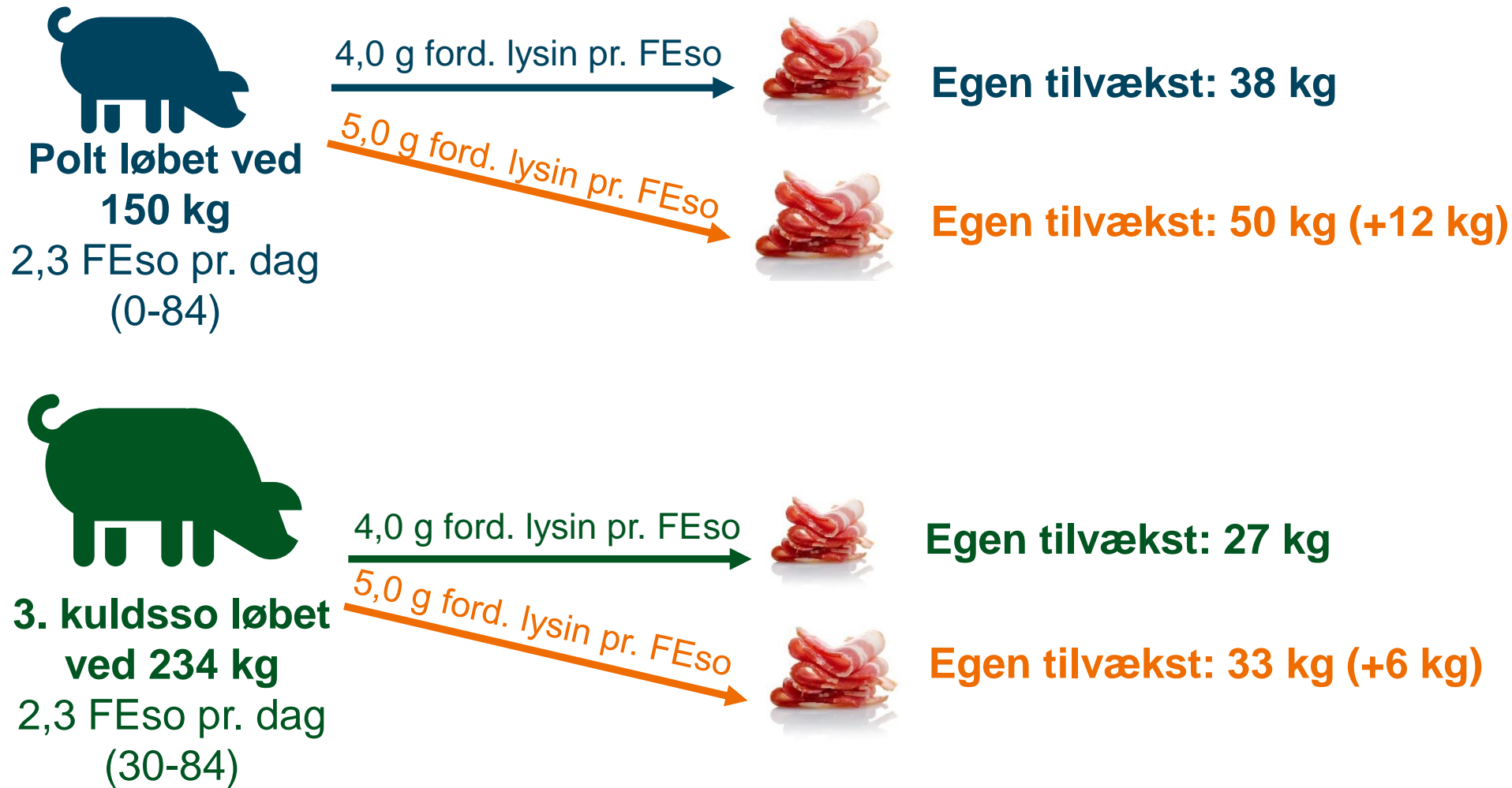
Fokus på vægtudvikling under drægtigheden

Konsekvens af foderets lysin- og proteinindhold



Fokus på vægtudvikling under drægtigheden

Konsekvens af foderets lysin- og proteinindhold



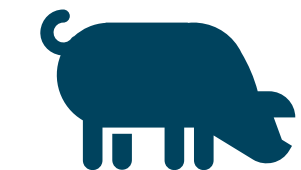
Fokus på vægtudvikling under drægtigheden

Konsekvens af foderets lysin- og proteinindhold



Vægtudvikling under første drægtighed

Hvad sker der når foderstyrken dag 30-84 ændres?



**Polt løbet ved
150 kg**

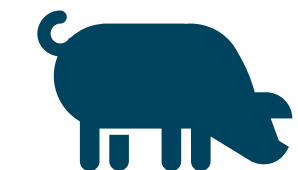
2,5 FEso pr. dag. FEso
4,0 g ford. lysin pr. FEso



Egen tilvækst: 40 kg

Vægtudvikling under første drægtighed

Hvad sker der når foderstyrken dag 30-84 ændres?



**Polt løbet ved
150 kg**

2,5 FEso pr. dag. FEso
4,0 g ford. lysin pr. FEso



Egen tilvækst: 40 kg

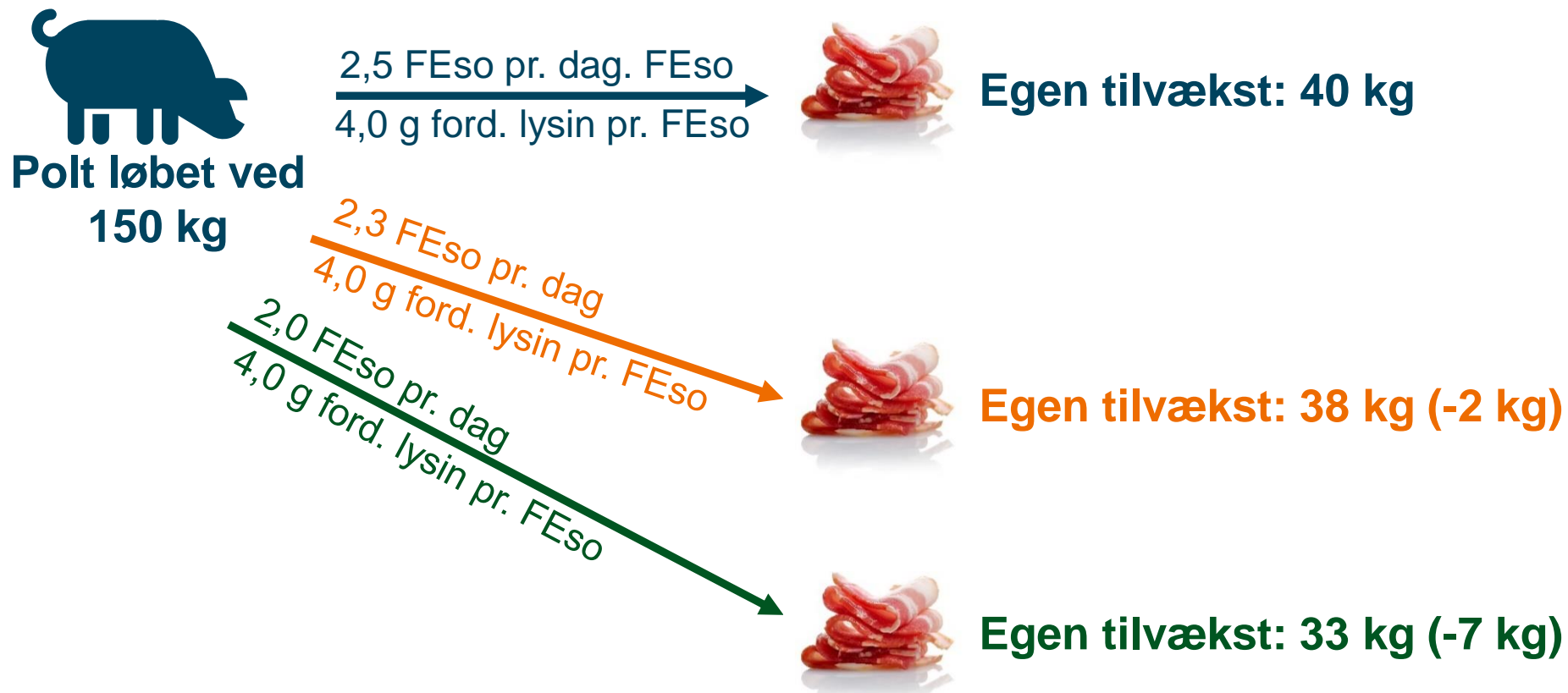
2,3 FEso pr. dag
4,0 g ford. lysin pr. FEso



Egen tilvækst: 38 kg (-2 kg)

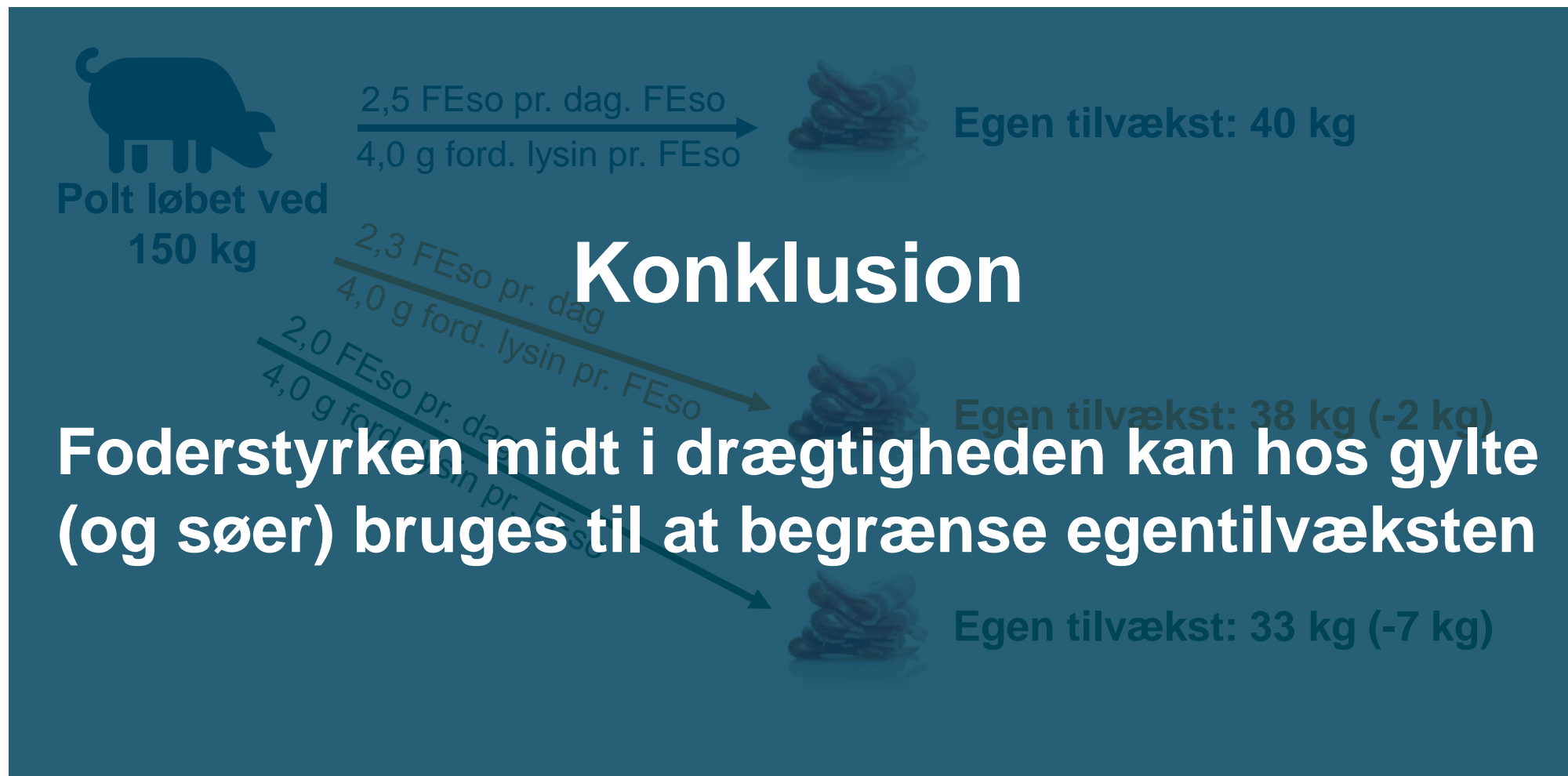
Vægtudvikling under første drægtighed

Hvad sker der når foderstyrken dag 30-84 ændres?



Vægtudvikling under første drægtighed

Hvad sker der når foderstyrken dag 30-84 ændres?

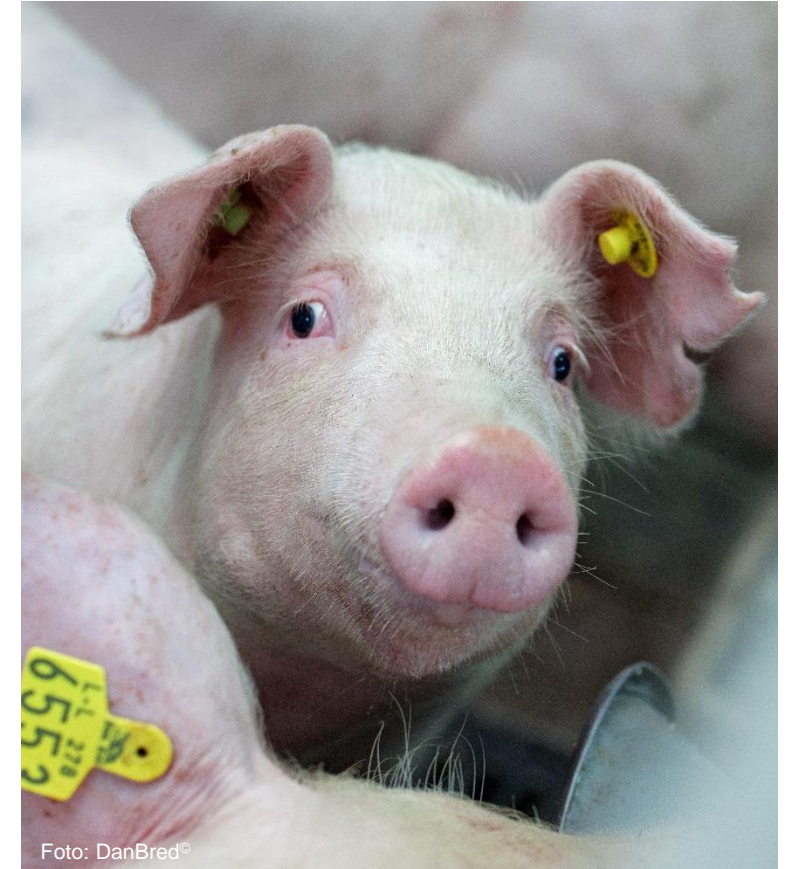


Håndtering af gylte i forhold til nye anbefalinger

Rygspæk og vægt må ikke stikke af i første drægtighed

Polte løbes når de vejer 140-160 kg og har 13-15 mm rygspæk

- Foderkurve dag 0-30
 - 2,2-2,4 FEso pr. dag alt efter størrelse
- Foderkurve dag 30-84 – afhænger af huld dag 30
 - Ønskes tæt på nultilvækst (16-17 mm): 2,0-2,1 FEso pr. dag
 - Ønskes moderat tilvækst + rygspæk (14-15 mm): 2,3 FEso pr. dag
 - Lille og mager ved løbning (10-13 mm): 2,5-2,7 FEso pr. dag
- Foderkurve dag 84 til faring
 - 3,5 FEso pr. dag



Ekstra foder de sidste 4 uger før faring øger soens tilvækst
Over 3,5 FEso pr. dag øger ikke fødselsvægten

Bivirking ved høj foderstyrke sidst i drægtigheden

+1 FEso pr. dag giver 7,2-8,2 kg højere egentilvækst på 4-4,5 uger

Konklusion

- Glem den gamle anbefaling om 16-19 mm rygspæk ved faring
- 14-17 mm rygspæk ved faring er nyeste anbefaling
 - Der spares 20-25 FEso for hver mm rygspæk der ikke skal reetableres
- Ny inddeling i huld ved fravænning
 - Mager: <12 mm
 - Normal: 12-14 mm
 - Fed: >14 mm



Foto: Rasmus Bendix, Bendix Production

- Undgå højproteinblandinger til drægtige gylte og søer
 - Spar 6-12 kg muskeltilvækst pr. drægtighed

Konklusion

Nye projekter på vej...



- Glem den gamle...
- 14-...
- De...
- Ny in...
- Mag...
- Norm...
- Fed: >14 mm

- AU: Protein- og aminosyrebehov i sen drægtighed
- SEGES Innovation: Protein- og aminosyrebehov i tidlig og midt drægtighed
- SEGES Innovation: Energibehov i midt drægtighed

Foto: Rasmus Bendix, Bendix Production

- Undgå højproteinblandinger til drægtige gylte og søer
 - Spar 6-12 kg muskeltilvækst pr. drægtighed

Spørgsmål?

SEGES
INNOVATION